

รายงานพิเศษ |

กสทช. จัด 'เรตทีวี' กำกับ 'เนื้อหา' ทุกแพลตฟอร์ม



กสทช.กำหนด "6 เรต" รายการทางโทรทัศน์

	ป	ด	ท	น 13	น 18	ฉ
อายุ	ปฐมวัย อายุ 3-5 ปี	เด็ก อายุ 6-12 ปี	ทุกวัย	ผู้ชมอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับ คำแนะนำ	ผู้ชมอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับ คำแนะนำ	ไม่เหมาะ สำหรับเด็กและเยาวชน
เวลาออกอากาศ	ไม่กำหนด	ไม่กำหนด	ไม่กำหนด	20.30 05.00 น.	22.00 05.00 น.	24.00 05.00 น.

ที่มา : กสทช.

** กำหนดเวลาออกอากาศรายการทางแพลตฟอร์ม "ฟรีทีวี"
* *แพลตฟอร์มเพย์ทีวี ให้กำหนดรายการ ไม่กำหนดเวลาออกอากาศ

เมืองไทยผ่านร้อนหนาว เคล้าดราม่ามาเนิ่นนานกับการจัดเรต หรือระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์

ถึงวันนี้ ในวันที่กฎเกณฑ์ต่างๆ อยู่ภายใต้อาชงของ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ความชัดเจนของการจัดเรต ดูท่าว่าเข้าที่เข้าทางมากขึ้น? ตามประกาศหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการ สำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556 ที่มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ปีนี้เอง

เพราะล่าสุด พ.อ.นที ศุกลรัตน์ รองประธานกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และประธานกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ได้เปิดเผยว่า การประชุมบอร์ด กสท. เมื่อวันที่ 2 กันยายน ได้เห็นชอบแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมเนื้อหารายการโทรทัศน์ (เรต) ซึ่งเป็น

คู่มือและแนวทางปฏิบัติ ตามประกาศผังรายการ

โดยแบ่งระดับความเหมาะสม 6 ระดับไว้ ดังนี้ 'ป' รายการสำหรับเด็กปฐมวัย อายุ 3-5 ปี 'ด' รายการสำหรับเด็ก อายุ 6-12 ปี 'ท' รายการสำหรับผู้ชมทุกวัย

ทั้งนี้ เรตทั้งสามข้างต้น จะไม่กำหนดเวลาการออกอากาศ

ส่วนเรต 'น 13' รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำ กำหนดห้ามออกอากาศก่อน 20.30 น.

เรต 'น 18' รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับคำแนะนำ กำหนดห้ามออกอากาศก่อน 22.00 น.

และ เรต 'ฉ' รายการเฉพาะ ไม่เหมาะสำหรับเด็กและเยาวชน ห้ามออกอากาศก่อน 24.00 น.

การจัดเรตรายการแต่ละประเภท จะมีคู่มือในการพิจารณาที่เป็นแนวทางเดียวกัน เช่น รายการเรต 'ป' และ 'ด' จะต้องไม่มีความรุนแรง ทั้งด้าน

พฤติกรรม, ภาษา และเพศ รายการเรต 'ท' ความรุนแรงด้านพฤติกรรม, ภาษา และเพศ ที่ระดับ 1 เป็นต้น

โดยที่ประกาศผังรายการ กำหนดให้รายการทางโทรทัศน์ทุกแพลตฟอร์ม ฟรีทีวี (3, 5, 7, 9, 11 และทีวีไทย) ทีวีดิจิทัล ทีวีดาวเทียม และโทรทัศน์บอกรับสมาชิก หรือเคเบิลทีวี มีการจัดเรต แต่ในส่วนการกำหนดเวลาการออกอากาศ บังคับใช้เฉพาะแพลตฟอร์ม 'ฟรีทูแอร์' คือ ฟรีทีวี ทีวีดิจิทัล ทีวีดาวเทียม แต่แพลตฟอร์มบอกรับสมาชิก หรือเคเบิลทีวี ไม่กำหนดเวลาการออกอากาศตามเรต (ไม่มีคำอธิบายว่าเพราะอะไร)

ขั้นตอนจากนี้ สำนักงาน กสทช. จะนำแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผลบังคับใช้ต่อไป โดย กสทช. นี้ออกตัวว่า แนวทางจัดเรตนี้เป็นแนวทางที่ใช้เพื่อประกอบกับประกาศ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ.2556 และยังเป็นเสมือนไกด์ไลน์ ให้สถานีทีวีใช้กำหนดเรตรายการ ก่อนออกอากาศรายการ โดยได้กล่าวว่า

"ความเหมาะสมของรายการ เรตตั้งในแต่ละช่วงเวลา จะเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ได้ปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันในการจัดทำผังรายการ อาทิ ละคร ภาพยนตร์ รายการวาไรตี้ต่างๆ เพื่อให้ผู้รับบริการได้ทราบถึงระดับความเหมาะสม สำหรับเรตตั้งหรือระดับความเหมาะสมดังกล่าว ไม่ได้ออกมาเป็นประกาศฯ แต่เป็นเพียงแนวทางให้ผู้ประกอบการปฏิบัติเท่านั้น"

พูดให้เข้าใจง่าย ๆ คือไม่ใช่แม่บทกฎหมายที่หนักแน่นสุดโต่งจนทำงานกันลำบาก เพราะเอาเข้าจริง หากผู้ชมเห็นว่าการจัดเรตรายการที่สถานีทีวีช่องต่างๆ กำหนดไม่เหมาะสมกับเนื้อหา สามารถร้องเรียนให้ กสทช. พิจารณาเรื่องดังกล่าวได้

ขณะเดียวกัน ยังมี การจัดทำ 'คู่มือจัดเรตรายการ' เพื่อต้องการให้สถานีใช้เป็นคู่มือในการพิจารณาเรต และลดปัญหาการจัดเรตรายการไม่เหมาะสม

0 0 0

แต่ภายใต้ความเข้าใจที่เข้าใจทางนี้ หากนึกย้อนกันดู ใครที่ติดตามข่าวสารจัดเรตของ กสทช. จะพบว่า เป็นสิ่งที่มีการพูดคุยกันเรื่อยมา หลากเวทีจากหลายผู้รู้ หรือว่ากันตามจริงแล้ว การจัดเรตดังกล่าวนี้ คนไทยได้เห็นสัญลักษณ์ความเหมาะสมก่อนออก รายการ และระหว่างรายการโดยปรากฏตรงด้านล่าง ซ้ายของจอโทรทัศน์มาเป็นเวลาระยะหนึ่งแล้ว เพราะการจัดระเบียบความเหมาะสมของรายการนั้น เริ่มมีมาตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2549

แต่หากจะเอาให้ทันสมัย การพูดคุยกันเรื่องการจัดเรต ครั้งหลังๆ โดย กสทช. จัดเช่น การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เมื่อวันที่ 7 และ 22 สิงหาคมที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการเปิดรับฟังความคิดเห็นเฉพาะกลุ่มหลักเกณฑ์จัดระดับความเหมาะสมรายการโทรทัศน์ (เรต) เพื่อร่วมกำหนดแนวทางการปฏิบัติเรื่องการจัดเรตรายการแต่ละประเภท

สิ่งที่น่าสนใจ คือ กสทช. เจ้าประจำอย่าง **สุภิญญา กลางณรงค์** กรรมการ กสทช. ได้กล่าวว่า แนวทางจัดเรตที่มีความชัดเจนขึ้น จะรู้ว่าเรตแต่ละประเภทมีลักษณะแบบไหน อย่างไร ซึ่งจะ เป็นมาตรฐานกำหนดเรตให้เหมาะสมกับรายการทีวีประเภทต่างๆ อย่าง ฟรีทีวี เคเบิลทีวี และทีวีดาวเทียม รวมทั้งในอนาคตของทีวีดิจิทัล ประเภทเด็ก เยาวชนและครอบครัวว่าจะกำหนดระดับเรตได้แค่ไหน

แต่ประเด็นคือ ขณะที่ กสทช. สุภิญญา ระบุว่า "ต้องหาจุดร่วมกันในการกำกับดูแลเผยแพร่เนื้อหา รายการโทรทัศน์ให้มีความเหมาะสมบนมาตรฐานเดียวกัน และให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทันสมัย"

แต่อีกด้านหนึ่ง 6 ระดับที่จัดมาข้างต้น ยังเป็นคำถามโพสต์คาอยู่หน้าเฟซบุ๊ก ของ กสทช. ว่าเอามาจากไหน และเอาอะไรมาเป็นตัวชี้วัด นั้นแสดงว่า ประชาชนส่วนหนึ่งยังไม่เข้าใจอยู่พอสมควร

ถามที่ผ่านมา ยังเคยมีงานวิจัย 'โครงการสำรวจ การรับรู้และทัศนคติของประชาชนต่อการจัดระดับความเหมาะสมของสื่อ :กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนอายุ 12 ปีขึ้นไป ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล' โดยศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อสังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ สำหรับกลุ่ม

เฝ้าระวังทางวัฒนธรรมสำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงวัฒนธรรม เมื่อเดือนสิงหาคม 2551 หรือกว่า
5 ปีที่แล้ว!

ข้อสรุปหนึ่งที่น่าสนใจระบุว่า แม้ว่า สัญลักษณ์
ต่างๆ (ในแบบเดิม) ทั้ง ท, น, 13+, น 18+, ต 6+, ฉ
และ ป 3+ ตามลำดับ ตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถระบุ
ป้ายสัญลักษณ์ได้ถูกต้องตรงกับความหมาย แต่เมื่อ
ดูพฤติกรรมแล้ว กลุ่มตัวอย่างหรือเด็กที่อายุต่ำกว่า
18 ปี เมื่อพบสัญลักษณ์เรตติ้ง น 18+ หรือ ฉ ขณะดู
โทรทัศน์คนเดียว พบว่าส่วนใหญ่มักจะ 'ดูตามปกติ'

ส่วนการปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองเมื่อพบ
สัญลักษณ์ดังกล่าวขณะดูโทรทัศน์กับบุตรหลาน
พบว่า ประมาณ 'เกือบครึ่งหนึ่ง' ระบุว่า 'ดูต่อ' โดย
พ่อแม่ผู้ปกครองให้คำแนะนำว่าไม่เหมาะสมอย่างไร
(ซึ่งแน่นอนว่าอีก 'กว่าครึ่ง' พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้
แนะนำ)

ตรงนี้ กสทช. จำเป็นต้องแจ้งหรือไม่ สำหรับ
หลักเกณฑ์ทั้ง 6 ระดับล่าสุดนี้ว่าจะมีผลแตกต่างจาก
ของเดิม หรือเกิดประสิทธิภาพตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
ขนาดไหนอย่างไร

แน่นอนว่าไกด์ไลน์ดังกล่าวนี้ หากมองอย่าง
โลกสวยๆ จึงเสมือนเป็น 'ฉลากกำกับ' สำหรับผู้ใช้
คล้ายกับฉลากยาที่แปะป้ายขวดยาต่างๆ เปรียบ
เนือหารายการโทรทัศน์ด้านในคือเนือยา ย่อมมี
คุณสมบัติ หรือสรรพคุณรักษาและทำร้ายร่างกาย
ได้พอๆ กันถ้าใช้ไม่ถูกต้อง กล่าวคือ หากกินไม่ถูก
ต้อง ไม่ถูกเวลา ไม่ถูกปริมาณ ก็กลายเป็นยาพิษ
ซึ่งสำหรับทางสถานีแล้ว ก็อาจนำไปแปะไว้ในรายการ
ไม่ให้ดูใจร้ายต่อคนดู ไม่ให้ถูกหมายหัวจาก กสทช.

แต่ก็คงยอมรับกันว่า ไม่มีไกด์ไลน์ หรือประกาศ
อะไร ที่ต่อให้เปิดเวทีระดมสมอง และสรรพกำลังของ
ผู้รู้จากไหน แล้วจะสามารถปิดกั้นคนดูจากความอยาก
รู้ได้ โดยเฉพาะนับวัน คนไทยจะมีทีวีให้ดูมากช่องเข้า
ทุกที และโลกได้เปลี่ยนไปทุกขณะ

งานนี้ที่กวีจิว จะยังคงได้ศึกษาเรื่อง ทักษะ
การรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) กันต่อไปจนล้น
ห้องสมุด ■

ดาบมาตรา 37 ฟัน 'หมัดเทพเจ้าดาวเหนือ'

อีกตัวอย่างล่าสุด กสทช. โดนตำและอีกตามเคย หลังจากเพิ่งโดนไปกับซีรีส์ฮอโรโมนส์วัยว้าวุ่น วันนั้นก็บรณเฑาะว์ ที่ กสท. รับลูก จากการที่มีบุคคลแจ้ง ว่า รายการการ์ตูน เรื่อง Souten no Ken หรือในชื่อ ภาษาไทยว่า 'ฤทธิ์หมัดดาวเหนือ ภาค 2' ที่ออกอากาศ ในเวลา 23.00 น. ซึ่งเป็นเวลาตอนกลางคืน บนช่องแก็ง การ์ตูนของ บริษัท โรส มีเดีย มีเนื้อหาละเมิดศีลธรรม ในลักษณะที่มีการข่มขู่ให้ตัวละครฝ่ายหญิงมีการถอด เสื้อออกและมีท่าทางในการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งฉากดังกล่าวถือว่าขัดต่อ มาตรา 37 พ.ร.บ.ประกอบกิจการวิทยุ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ที่ว่าด้วยการห้ามออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาขัดต่อศีลธรรมอันดี และลามกอนาจาร เป็นต้น

ทั้งนี้ พ.อ.นที ศุกลรัตน์ ประธาน กสท. ได้ออกความเห็นเพิ่มเติมว่า ช่องดังกล่าวเป็นช่องสำหรับฉายรายการสำหรับเด็ก ทั้งนี้ การที่มีภาพดังกล่าวหลุดออกไป ในกรณีนี้ถือว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ เพราะเป็นการนำเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและขัดต่อหลักศีลธรรมไปให้เด็กและเยาวชนได้รับชม

งานนี้แน่นอนว่า กสทช. จึงได้รับเสียงกล่าวขวัญ (กระเจิง) จากแฟนการ์ตูนกันเป็นชุดๆ ที่เห็นบรรยากาศ คือ สภาพของอาคารตราบมาของบรรดาสาวการ์ตูน โดยส่วนใหญ่เข้าไปเทียบกับละครหลังข่าวของบ้านเรา ที่มีเนื้อหา ซึ่งรักหักสวาท ตบจูบ ข่มขืน ซึ่งไม่มีใครเถียงว่า หลายนๆ จากไม่เหมาะกับเด็กเลย แถมยังอยู่ในช่วงเวลาหลังข่าวอีกต่างหาก

เช่นเดียวกับความเห็นของ สุภิญญา กลางณรงค์ กรรมการ กสทช. ได้กล่าวตอนหนึ่งว่า กสทช.ไม่ควรทำตัวเป็น กบว. (คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ หรือ กบว.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของไทย ที่ตั้งขึ้นตามระเบียบวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518 โดยมีหน้าที่ในการควบคุมการดำเนินการของ



สถานีวิทยุและสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย รวมถึง การเซ็นเซอร์เนื้อหาของรายการต่างๆ

แอบนำสนใจตรงที่ ทุกวันนี้คนไทยหลายคน ยังใช้คำว่า ผ่าน กบว.มาได้ไง? โดยไม่รู้ว่ กบว.นั้นถูกยกเลิกในสมัยรัฐบาลอานันท์ บันยารชุน เมื่อปี พ.ศ. 2535 นั้นแสดงว่า กบว. ทรงอิทธิพลในทีวีไทยขนาดไหน มีการระบุว่าผลงานเด่นของ กบว. เช่น การห้ามออกอากาศเพลงที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม หรือส่อเสียดทางการเมือง เช่น วงดนตรีคาราบาว เป็นต้น

ถึงตรงนี้ งานนี้แม้ว่า สุภิญญา ได้กล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับการใช้มาตรา 37 พ.ร.บ.ประกอบกิจการ กระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 แบบ พร้าเพรื่อ และไม่เห็นด้วยกับการแบนหรือเซ็นเซอร์ จินตนาการ แต่แนะนำให้ใช้วิธีการกำหนดช่วงเวลา การออกอากาศ หรือทำโซนนิ่งเวลาแทน ซึ่งอังกฤษ เรียกว่าระบบ 'watershed' อเมริกาเรียกว่าระบบ 'safe harbor' ซึ่งหมายถึงว่า รายการที่มีเนื้อหา เฉพาะผู้ใหญ่ (ที่มีกล้องค์ประกอบ เรื่องความรุนแรง

เพศ และภาษา) สามารถไปออกอากาศได้หลังเวลา 22.00 น. จนอาจถึงเวลา 06.00 น. ในเช้าวันถัดไป หรือแม้ว่า ทางช่องแก็งการ์ตูนได้ออกมาให้ รายละเอียดเพิ่มเติมไปว่า ประเด็นนี้มันเป็นเรื่องตั้งแต่เดือนก่อน และปัจจุบันเรื่องนี้ไม่ได้ฉายในเวลา 23.00 น. แล้ว และจริงๆ มันเกิดเรื่องขึ้นหลายครั้งแล้ว เพียงแต่ครั้งนี้เรื่องมันแดงไปถึง กสท. แค่นั้นเอง

หรือจะว่าไป การ์ตูนหมัดเทพเจ้าดาวเหนือ 2 ซึ่งโล่อายุแล้ว ก็ไม่แน่ว่า กสทช. บางท่านอาจจะ เป็นแฟนด้วยซ้ำ เพราะถือเป็นการตูนผู้ชาย คลาสสิก ที่โลดแล่นทั้งบนหนังสือและจอทีวีมาเนิ่นนาน แต่...คงไม่ทันสักเท่าไร เพราะเวลานี้ ภาพลักษณ์ กสทช. ในสายตาคนไทย บวก 'แฟนง ของ สไปร์ท์ และ เคนชิโร่' พวกเราเริ่มจินตนาการกันไปไกลแล้วว่า กสท. หรือท่านก็คือ กบว. กลับชาติมาเกิด?

"...อา...นี่กว่าเจ้าตายไปแล้ว..." (ฮา) ■